

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering

Høringsoppsummering

Offentlige høringsinstanser

Høringsoppsummering

1	Sammendrag.....	4
1.1	Fordeler og muligheter med å etablere felles kirkelig organ på prostinivå:.....	4
1.2	Ulemper og risikoer med å etablere et felles organ på prostinivå:.....	4
1.3	Tiltak som kan redusere uheldige konsekvenser:.....	5
2	Innledning.....	6
3	Høringsdokumentets presentasjon av hovedutvalgets forslag	8
3.1	Nytt folkevalgt organ – prostifellesrådet.....	8
3.2	Ny prostistruktur	9
4	Hva er fordeler og muligheter med å etablere felles kirkelig organ på prostinivå der dette prostifellesrådet skal være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt?	10
4.1	Enhetlig arbeidsgiverstyring	10
4.2	Like vilkår og fleksibilitet.....	10
4.3	Kompetanse.....	11
4.4	Kirken som samskapingsaktør	11
4.5	Gravplassforvaltning.....	12
4.6	Interkommunalt samarbeid	13
5	Hva er ulemper og risikoer med å etablere et felles organ på prostinivå der dette prostifellesrådet skal være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt?	14
5.1	Relasjon til tilskuddsmyndigheten.....	14
5.2	Trangere budsjetter og svekket betalingsvilje.....	15
5.3	Sentralisering og byråkratisering	16
5.4	Demokrati.....	17
5.5	Frivillighet.....	18
5.6	Geografisk avstand og reisetid	18
5.7	Ledelse	19
5.8	Prostifellesrådets størrelse og sammensetning	20
5.9	Kommunal representasjon i prostifellesråd.....	21
5.10	Finansiering og økonomi	22
5.11	Beredskap.....	23
5.12	Gravplassforvaltning.....	24
6	Hvilke tiltak kan iverksettes for å redusere eventuelle uheldige konsekvenser av å etablere kommuneoverskridende prostifellesråd?.....	25
6.1	Dialog mellom prostifellesråd og kommunen	25
6.2	Skille drift og investering i regnskap og budsjett.....	26
6.3	Nødvendige avtaler	26
6.4	Prostiinndeling.....	27

6.5	Lokale hensyn	28
6.6	Samisk kirkeliv	29
6.7	Finansiell og økonomisk utredning	30
7	Tabeller	31
7.1	Spørsmål 7: Viktige tiltak for å opprettholde og videreutvikle en god relasjon mellom kirke og kommune	31
7.2	Spørsmål 8: Bør det være kommunal representasjon i prostifellesrådene?	32
7.3	Spørsmål 10: Har utvalget pekt på relevante hensyn?	33

1 Sammendrag

Det er kommet inn 109 hørings svar, hvorav 103 fra kommuner. Dette er en svarprosent fra kommunene på nær 30 prosent. Kommunene representerer rundt 44 prosent av Norges befolkning, og 41 prosent av Den norske kirkes medlemmer, med stor geografisk spredning. Det er avgitt hørings svar fra kommuner i alle fylker og i alle bispedømmer. I tillegg har KS - Kommunesektorens organisasjon, tre interkommunal råd, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Norsk forening for gravplasskultur levert hørings svar. Høringen er ikke besvart fra noe departement.

Høringsinstansene er bedt om å gi synspunkter på den foreslåtte organisasjonsmodellen, uten å avgi konkluderende anbefalinger. Hørings svarene gir likevel uttrykk for at omtrent 60 prosent av kommunesvarene er svært kritiske til den foreslåtte modellen, dette omfatter særlig små og mellomstore kommuner. Omtrent en av tre kommuner fraråder eksplisitt Kirkemøtet å vedta forslaget til ny modell. De større kommunene, særlig byer, er generelt mer positive til forslaget, nær 20 prosent av alle de avgitte hørings svarene kan forstås slik. De øvrige 20 prosent av kommunene avgir svar hvor de enten ber om videre utredning før de vil avgi en endelig anbefaling, eller svar hvor det ikke fremgår hva de sterkest vektlegger i sin argumentasjon.

1.1 Fordeler og muligheter med å etablere felles kirkelig organ på prostinivå:

Hørings svarene gir uttrykk for at en felles arbeidsgiverlinje kan gi like lønns og avtalevilkår for alle ansatte i lokalkirken. Det kan gi større fleksibilitet i ansattes arbeidsoppgaver, flere heltidsstillinger, lettere å finne vikarløsninger ved fravær, samt større rom for konfliktløsning.

Flere kommuner ser muligheter for større fagmiljøer og stillinger som ivaretar en spesiell kompetanse. De ser for seg at prostifellesrådet kan bli et ressurs- og kompetansesenter med styrket kompetanse innen de kirkelige fagområdene.

Flere kommuner understreker kirkens betydning for lokalsamfunnet, og at en ser store muligheter for å videreutvikle dette. Kirken løftes som en viktig samskapingsaktør på ulike arenaer i samfunnet, beskrives som en stor ressurs for å bekjempe ensomhet, er viktig som frivilligkoordinator og velferdsaktør og vesentlig bidragsyter i det lokale kulturlivet.

De aller fleste kommuner uttaler seg generelt positive til interkommunalt samarbeid. Dette er for flere et viktig element i vurderingen av prostifellesrådsmodellen. Også mindre kommune gir uttrykk for positive erfaringer. Det gir muligheter for felles oppgaveløsning og tilgang på større faglige ressurser. Samtidig understrekes det at jo flere kommuner som deltar, desto mindre blir den enkelte kommunes reelle påvirkningen i de demokratiske prosessene. Selv om de fleste kommunene uttaler seg positivt til interkommunalt samarbeid, mener noen at slikt samarbeid er tjenlig på ulike tekniske tjenester, men mindre på samarbeid som er preget av relasjonsbygging og personlig samarbeid.

1.2 Ulemper og risikoer med å etablere et felles organ på prostinivå:

KS og mange av kommunene påpeker at økonomien vil bli trangere i fremtiden. Det vil kreve kostnadseffektivitet i alle ledd og betalingsvilje hos kommunene. Kommunene understreker nødvendigheten av en "en til en"-dialog mellom lokalkirken og den enkelte kommune, der prostifellesråd må ha tett kontakt med hver enkelt kommune, spesielt i dialog om kommunenes handlings- og økonomiplanarbeid. For prostifellesråd som dekker mange kommuner kan det bli ressurskrevende å etablere slik relasjon til den enkelte kommune. Som alternativ til den foreslåtte prostifellesrådsmodellen blir det i denne sammenheng pekt på full statlig finansiering av kirken.

Det uttrykkes frykt for at den nye ordningen betyr en sentralisering der funksjoner på lokalt nivå flyttes til et regionalt nivå. Den nære relasjonen mellom kirkeledelse og kommuneledelse er viktig. Flere av de små kommunene mener at forslaget svekker demokratiet og reduserer innflytelsen til de folkevalgte medlemmene i soknet.

Flere kommuner uttrykker at den daglige ledelsen vil stå overfor store utfordringer, lange avstander og mye reisetid, som trolig reduserer effektiviseringsmulighetene og gir større belastning på de ansatte. Deltidsstillinger kan bli sentralisert og samlet til større stillingsstørrelser. Samtidig mener kommunene det er viktig å beholde både heltids og deltidsstillinger lokalt.

Flere av kommunene påpeker at det frivillige arbeidet i de lokale menigheter vil svekkes som følge av forslaget.

Det er et flertall for kommunal representasjon, og for at representanten skal ha full stemmerett. To kommuner reiser spørsmål om kommunal representasjon vil kunne være i strid med likebehandling av tros- og livssynsamfunn.

Mange av kommunene understreker at prostifellesråd ser ut til å bli et for stort organ. Det er flere problemstillinger som må avklares, mener noen kommuner, før en kan forholde seg til den nye strukturen.

Kommunene uttrykker stor usikkerhet om den økonomiske situasjonen og finansieringen av kirken. Det understrekes at det er behov for en nærmere utredning av hvordan dette skal skje, før en kan forholde seg til den foreslåtte organisasjonsmodellen.

Høringssvar uttrykker også faren for svakere kirkelig deltakelse i kommunenes beredskapsarbeid.

De instanser som uttaler seg om gravplassforvaltning, uttaler bekymring for en svekket relasjon mellom prostifellesråd og den enkelte kommune som finansierer virksomheten.

1.3 Tiltak som kan redusere uheldige konsekvenser:

Kommunene understreker behovet for formelle strukturer som sikrer en tett dialog med kommunene utover representasjonen i prostifellesrådet. Kommunene påpeker at prostifellesrådet ikke vil ha myndighet til å gjøre vedtak som forplikter kommunene juridisk. Prostifellesrådene må ha systemer som gjør budsjettering og regnskap så transparent at det er mulig å se at kommunenes bevilgninger går til den lokale kirke. Det må legges til rette for en "en til en"-dialog mellom prostifellesrådet og den enkelte kommune.

Det påpekes behov for åpenhet og tydelig skille mellom finansiering av drift og investeringsmidler. Dette gjelder også finansieringen av gravplassvirksomheten. Det er viktig å få formelle avtaler på plass mellom den enkelte kommune og prostifellesrådet.

En omorganisering må ikke være toppstyrt, men legge stor vekt på hensynet til de lokale forhold når prostigrensene skal justeres og sammensetningen av soknene skal gjøres.

Det påpekes at det er en svakhet at utredningen har hatt arbeidsgiverorganisering som mandat og utgangspunkt og måloppnåelse i den lokale kirken.

Behovet for videre utredning av de finansielle og økonomiske konsekvensene understrekes av flere. Dette er nødvendig for flere av kommunene før de kan forholde seg til utredningens forslag til organisasjonsmodell. Andre kommuner mener en videre utredning i langt større grad må ta utgangspunkt i mindre kommuner og lokalkirken. I forlengelsen av dette foreslår noen kommuner at avgjørelser om ny struktur bør tas lokalt, og eventuelt i folkeavstemminger.

2 Innledning

Høringen på «Ny kirkelig organisering ble sendt til offentlige høringsinstanser 17. juni 2021 med svarfrist 15. oktober 2021.

Det er avgitt høringssvar fra 103 kommuner, som representerer alle fylker og bispedømmer. I tillegg har KS - Kommunesektorens organisasjon, tre interkommunal råd, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Norsk forening for gravplasskultur levert høringssvar. Høringen er ikke besvart fra noe departement. Høringssvar som ikke er levert i det elektroniske skjemaet, men innsendt på mail, er konvertert til skjemaet så langt dette har latt seg gjøre. Alle høringssvar innsendt frem til 31.10.21 er tatt med i denne høringsoppsummeringen. De som er ankommet senere er ikke tatt med.

Ved innledningen av denne høringsoppsummeringen er høringsdokumentets saksfremstilling gjengitt.

Høringen bærer preg av at kommunene ikke er bedt om å "stemme" over forslaget, men gi faglige innspill og begrunnede vurderinger. Derfor er det få kvantifiserbare vurderinger og anbefalinger. Denne oppsummeringen gir en presentasjon av de viktigste synspunkter på muligheter, fordeler og ulemper ved mulig opprettelse av prostifellesråd, uten at det gis noen endelig konklusjon. Kirkerådet ønsker tilfang av vurderinger og synsmåter, slik at Kirkemøtet kan fatte et så kompetent vedtak som mulig. Noen kommuner anfører respekt for kirkens selvstendighet i forhold til offentlige organer og vil derfor avstå fra å gi anbefalinger.

Oppsummeringen har følgende disposisjon:

- Kommunenes vurdering av fordeler og muligheter med å etablere felles kirkelig organ på prostinivå, der dette prostifellesrådet skal være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt. (Kapittel 4)
- Kommunenes vurdering av ulemper og risikoer med å etablere et felles kirkelig organ på prostinivå der dette prostifellesrådet skal være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt. (Kapittel 5)
- Hvilke tiltak kommunene ser som mulige eller nødvendige for å redusere eventuelle uheldige konsekvenser av å etablere kommuneoverskridende prostifellesråd. (Kapittel 6)

Disse kapitlene dekker henholdsvis spørsmål 04, 05 og 06 i høringen. Øvrige svar på andre spørsmål i høringen er innarbeidet i ovennevnte kapitler.

Så langt det har vært mulig, er det satt inn kapittel-overskrifter som gjengir en tilnærmet sortering av synspunkter, og et representativt utvalg av uttalelser fra ulike kommuner belyser tematikken i besvarelsene.

Fordelingen av høringssvarene på de inndelte kommunale størrelseskategoriene er som følger:

- Kommuner med under 2000 innbyggere: 19 svar
- Kommuner med 2000 – 4999 innbyggere: 27 svar
- Kommuner med 5000 – 9999 innbyggere: 23 svar
- Kommuner med 10 000 – 19 999 innbyggere: 13 svar
- Kommuner med 20 000 – 49 999 innbyggere: 10 svar
- Kommuner med 50 000 eller flere innbyggere: 11 svar

For å gi et forenklet inntrykk av kommunenes størrelse er det i dette oppsummeringsnotatet angitt et tall fra 1 til 3 ved hver kommune som siteres. 1 angir en liten kommune med under

5000 innbyggere, 2 angir en mellomstor kommune med fra 5000 til 20000 innbyggere og 3 angir en større kommune med over 20000 innbyggere.

KS - Kommunesektorens organisasjon, har avgitt en høringsuttalelse som mange av kommunene har benyttet i sine svar, dels ved å gjengi og dels ved å bruke den som underlag for sitt arbeid. I tillegg til hørings svar fra kommunene og KS, er det innsendt høringsuttalelser fra Romsdal interkommunalt politisk råd, Nordmøre interkommunalt politisk råd, Vest-Telemark-rådet, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark som regional gravplassmyndighet og Norsk forening for gravplasskultur.

Mange av høringsuttalelsene har et sterkt lokalt preg og er detaljerte i sine vurderinger og anbefalinger, for eksempel anbefalinger om hvordan navngitte prostier og deres prostigrenser bør fastsettes. Dette er viktig i utformingen av de eventuelle endelige ordninger. Men i dette dokumentet tas bare med den informasjon som er nødvendig for å foreta de større og mer prinsipielle valgene.

I beskrivelsen og i de fleste hørings svarene benyttes begrepet «kirken». I denne sammenhengen må det forstås som Den norske kirke, enten som kirke nasjonalt eller lokalt. Det er i dokumentet benyttet enkelte forkortelser som Dnk (Den norske kirke), PFR (Prostifellesråd), KR (Kirkerådet), KM (Kirkemøtet) og IKS (interkommunalt samarbeid).

3 Høringsdokumentets presentasjon av hovedutvalgets forslag

Høringsdokumentet som ble sendt ut til offentlige instanser presenterer problemstillingene og utredningens forslag i innledningen til høringssspørsmålene. De mest aktuelle problemstillingene kommunene har forholdt seg til, gjengis her under de to overskriftene nedenfor.

3.1 Nytt folkevalgt organ – prostifellesrådet

Hovedutvalget foreslår å opprette et folkevalgt organ på prostinivå, og kalt dette for «prostifellesråd». Prostifellesrådet vil erstatte dagens kirkelige fellesråd og vil være arbeidsgiverorgan for alle som arbeider lokalt i kirken. Dette forutsetter at dagens kommunale finansiering til lokalkirken utbetales til et interkommunalt prostifellesråd og ikke til kirkelig fellesråd som i dag.

Hovedutvalget peker på risikoer og muligheter ved å etablerer prostifellesråd på tvers av kommunestrukturen. Her pekes det bl.a. på behov for “én-til én”-dialog mellom prostifellesrådet og den enkelte kommunen i forbindelse med budsjettarbeid, og at det kan være hensiktsmessig å skille mellom drift og investeringer i budsjettene. På den måten kan kommunene være sikre på at en stor del av tilskuddet ikke brukes til f.eks. kirkebygg i andre kommuner.

Når det gjelder mulighetsrommet, omtaler utvalget muligheter for mer samarbeid og samskaping mellom kirke og kommune. Utvalget mener at større kirkelige enheter vil kunne legge mer til rette for at prostifellesrådet kan bli en mer profesjonell aktør, for eksempel knyttet til gravplassforvaltning, kulturarbeid, bærekraft og diakoni. Utvalget foreslår at alle menighetsråd velger en representant til prostifellesrådet, av og blant menighetsrådets medlemmer. I tillegg oppnevnes en geistlig representant (prest eller prost) til rådet. I prostier som ligger i forvaltningsområde for samisk språk, oppnevnes det også en samisk representant.

Utvalget er delt i anbefalingen om kommunene skal inviteres til å oppnevne representant(er) – og i hvilken grad kommunerepresentant(ene) skal ha stemmerett i alle saker. En grunn for å ha kommunal representasjon er å sikre nærhet til kommunene, men det er også prinsipielle motforestillinger knyttet til likebehandling av trossamfunn. En mellomløsning kan være at den kommunale representasjonen har begrenset stemmerett til f.eks. økonomiske og administrative saker, eller at den møter med tale- og forslagsrett.

Prostifellesrådet vil bli et viktig organ som samler trådene fra kirkens organer lokalt, regionalt og nasjonalt. Det er prostifellesrådet som ivaretar relasjonen til kommunene og lokalsamfunnet, sammen med menighetsrådene. Prostifellesrådet vil måtte forholde seg til flere kommuner i bl.a. spørsmål om finansiering, samarbeid om lokale tiltak mv. Prostifellesrådet vil også forvalte kirkebyggene på vegne av soknene. Gravplassene er soknets eiendom, med mindre annet følger av særskilt rettsgrunnlag. Prostifellesrådet vil normalt være lokal gravplassmyndighet som står for drift og forvaltning av gravplasser etter gravplassloven § 23.

I rapportens kapittel 7 og 8 redegjøres det for ulike alternative løsninger for den kirkelige organiseringen på prostinivå, som det kan være relevant for kommunene å se hen til i deres høringssvar.

3.2 Ny prostistruktur

Hovedutvalget har vurdert det dit hen at dagens prostistruktur ikke gjennomgående bør legges til grunn for en ny kirkelig organisering, men at en ny struktur bør utredes. Utvalget har lagt til grunn at det bør legges til rette for en lokalt forankret prosess innenfor et nasjonalt regelverk. Etter gjeldende ordninger er det bispedømmerådene som skal fastsette den nye strukturen.

Utvalgets utgangspunkt har vært at prostifellesrådene må være store nok til å drive effektivt, legge til rette for flere heltidsstillinger, rekruttere kvalifiserte ansatte og bygge fagmiljøer. Samtidig må prostiet være nært nok, i den forstand at det må forstå lokalforhold, opprettholde kommunenes finansieringsvilje og legge til rette for lokalt eierskap og engasjement.

4 Hva er fordeler og muligheter med å etablere felles kirkelig organ på prostinivå der dette prostifellesrådet skal være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt?

4.1 Enhetlig arbeidsgiverstyring

Flere av høringsuttalelsene løfter frem positive konsekvenser av å ha et felles kirkelig organ på prostinivå, som skal være arbeidsgiverorgan for alle som jobber i lokalkirken. Det er særlig de store kommunene som påpeker positive sider ved en ny kirkelig organisering. De mindre kommunene vektlegger i større grad de utfordringene de ser, dersom forslaget skulle bli realisert.

KS beskriver i sin høringsuttalelse de muligheter som en slik organisering gir:

En enhetlig arbeidsgiverlinje for alle kirkelige ansatte kan gi grunnlag for forenklinger i kirkelig administrasjon, med overføring av ressurser fra sentral kirkelig administrasjon og bispedømmeråd nærmere det lokale nivå. Enhetlig arbeidsgiverstyring på lavest mulige effektive nivå kan også gi økte muligheter til bedre oppgaveløsning lokalt, slik at kirkelige tjenester leveres lokalsamfunnene med best mulig kvalitet innenfor de tilgjengelige økonomiske rammene.

Flere av de større byene og kommunene viser at det ikke vil gi store endringer for deres kommune i forhold til dagens situasjon.

Drammen kommune (3) understreker at en ny ordning kan gi kostnadsbesparelser og at samarbeid mellom kommunene kan gi gode synergi- effekter.

Fredrikstad kommune (3) påpeker at en slik ordning kan gi muligheter for flere heltidsstillinger, bedre rekruttering og styrke fagmiljøene i lokalkirken.

Også noen mindre kommuner uttaler seg positivt til forslaget.

Moskenes kommune (1) vektlegger muligheten forslaget gir for en desentralisering av oppgaver og myndighet ved å flytte oppgaver fra bispedømmenivå til et prostinivå:

Et felles organ for arbeidsgiveransvar i kirken kan bidra positivt til å samle «embete og råd». Det har vært utfordrende i dagens ordning med delt arbeidsgiveransvar. Det kan se ut til at oppgaver vil bli flyttet fra Bispedømmeråd og ned til et nytt regionalt forvaltningsorgan, og slik sett vil det kunne gi større nærhet til de som finansierer kirken lokalt.

Større muligheter for konfliktløsning når det blir en felles arbeidsgiver, er angitt som en mulig fordel ved den nye modellen. Få høringsinstanser kommenterer dette.

Men *Bygland kommune* (1) sier:

Om de greier å få til felles arbeidsgjevar for alle kyrkjeleg tilsette vil de framleis ha ein organisasjon der det er - for å bruke eit gammalt folkeleg uttrykk - stor forskjell på prest og klokkar. Konfliktane kan bli enklare å handtere, men konfliktane vil ikkje forsvinne.

4.2 Like vilkår og fleksibilitet

En felles arbeidsgiverlinje gir like lønns og avtalevilkår for alle ansatte i lokalkirken. Det kan gi større fleksibilitet i ansattes arbeidsoppgaver, gi flere heltidsstillinger og enklere vikarløsninger ved fravær.

Sande kommune i Møre og Romsdal (2) uttrykker mulighetene for tettere samarbeid mellom de ulike fagansatte:

Ein vil få felles arbeidsgjevarlinje til alle medarbeidarane i lokalkyrkja. Prosten eller leiaren i prostirådet vil bli overordna arbeidsgjevar for alle i organisasjonen. Ved vakanser vil arbeidsgjevar ha større fleksibilitet til å styre ressursane i prostiet. Ein vil kunne få tettare samarbeid mellom dei ulike gruppene som arbeider i kyrkja – og slik stimulere til erfaringsutveksling og inspirasjon.

Gjerstad kommune (2) understreker mulighetene for bedre ressursutnyttelse, mindre sårbarhet ved fravær, større stillinger og styrket faglighet:

Gjerstad kommune anser at den største fordelene med et felles kirkelig organ på prostnivå som skal være arbeidsgiverorgan for alle som arbeider lokalt vil være bedre utnyttelse av ressursene, mindre sårbarhet f.eks. ved fravær, ansatte i større stillinger og med det styrket faglighet. Det vil være viktig å bygge opp kompetanse slik at dette organet fremstår som en kompetent arbeidsgiver for de ansatte.

Hamarøy kommune (2) vektlegger muligheten for å forenkle administrasjon og kunne overføre ressurser fra sentrale til lokale nivå i kirken:

En enhetlig linje i arbeidsgiverpolitikken lokalt kan gi grunnlag for forenklinger i kirkelig administrasjon og muliggjør overføring av ressurser fra sentral kirkelig administrasjon og bispedømmeråd nærmere det lokale nivået. Slik løsning kan også bidra til at kirkelige tjenester leveres lokalsamfunnene med lik og best mulig kvalitet.

Sandnes kommune (3) uttaler noe av det samme og legger til:

Det kan også ligge fordeler i å samle mange små fagmiljø til et større miljø, jfr utvalgets problematisering av utfordringene med små arbeidsmiljø

4.3 Kompetanse

Flere kommuner ser muligheter for å skape større fagmiljøer og ha stillinger som ivaretar en spesiell kompetanse. De ser for seg at prostifellesrådet kan bli et ressurs- og kompetansesenter med høy kompetanse innen de kirkelige fagområdene.

Åsnes kommune (2):

En viktig fordel er at det i et prostifellesråd kan være personer med spesiell kompetanse på områder som HR, kirkebygg, økonomi, kirkemusikk med flere. Dette vil kunne være med på å bedre kvaliteten på arbeidet i fellesrådets regi.

Vaksdal kommune (2) er den eneste som uttaler seg om daglig leders kompetanse:

Vidare vil det være vesentleg at det ikkje er krav om at dagleg leiar skal være teolog/inneha kyrkjefagleg kompetanse eller at dagleg leiing og prost (leiar av prestetenesta), kombineras i same stilling. Kyrkjefagleg/teologisk kompetanse må sikrast ved at andre leiare/sentrale medarbeidarar i prostifellesrådet innehar denne kompetansen.

4.4 Kirken som samskapingsaktør

Flere kommuner løfter kirken som en viktig samskapingsaktør, på ulike arenaer i samfunnet. Kirken er viktig for å bekjempe ensomhet, som frivilligkoordinator og velferdsaktør og i det lokale kulturlivet. Det uttrykkes at kirken er viktig for lokalsamfunnet, men at det er muligheter for tettere samarbeid for å møte fremtidens utfordringer.

På spørsmål om hvor viktig det er å styrke kirkens rolle som samskappingsaktør, gradert fra uviktig (1) til viktig (5), svarer 35 prosent av høringsinstansene at dette er viktig, 47 prosent svarer litt viktig eller viktig. Se tabell i avsnitt 7.1 side 31.

Snåsa kommune (2) er en av flere kommuner som sier at kirken er viktig for kommunen:

Kirken rolle som samskappingsaktør for kommunen er svært viktig i dag, og den rollen vil fortsatt være av stor betydning i tiden som kommer.

Gjerstad kommune (2) ser flere muligheter for samarbeid i fremtiden:

Det er samfunnsoppgaver og -utfordringer som det ligger muligheter i å samskape med kirken og andre aktører for å løse, blant annet med å bekjempe ensomhet og styrke frivillig arbeid i lokalsamfunnet. Videre er kirkebygg kulturarenaer for konserter o.l. som kan benyttes mer enn det gjøres i dag.

Verdal kommune (2) trekker frem kirkens posisjon i jubileumsår, og muligheten for mer samarbeid på flere områder:

Kirka er en viktig aktør i Nasjonaljubileet 2030, og på sentralt hold den aktøren som har satt mest fokus på jubileet som nærmer seg. Med den plassen Stiklestad og Verdal har i dette jubileet vil kirka være en svært viktig samskappingsaktør også lokalt. Videre er kirkebyggene kulturarenaer for konserter o.l. som kan benyttes mer enn de gjøres i dag, noe som kan utvikles gjennom samskaping. Ut over det er det også samfunnsoppgaver og -utfordringer som det ligger muligheter i å samskape med kirka og andre aktører for å løse.

Ålesund kommune (3) poengterer at det er et større potensiale enn det som blir utnyttet i dag. De ønsker at kirken blir mer synlig som velferdsaktør i lokalsamfunnet:

Her vil vi særskilt løfte fram kor viktig kyrkja si rolle som samskappingsaktør er. For å løyse framtidige samfunnsutfordringar (som til dømes einsemd, psykisk uhelse og fattigdom) treng kyrkja og kommune stå saman. Vi har ikkje nytta heile potensialet i samarbeidet og vi ser at vi med fordel kan opprette fleire møteplassar. Våre nettverk med frivillige kan flettast saman og bli sterkare. Det er også ønskeleg at kyrkja i større grad synleggjer overfor kommunen kva kyrkja betyr som velferdsaktør i lokalsamfunnet.

4.5 Gravplassforvaltning

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Norsk forening for gravplasskultur har uttalt seg særskilt om gravplassforvaltningen i en ny organisasjonsmodell. De understreker at det ligger muligheter for større dedikerte stillinger, større fagmiljøer og større bredde i kompetansen. Dessuten vil større enheter gi mulighet for større fleksibilitet ved fravær og vakanser.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:

Når det gjelder utfordringsbildet, er små delte stillinger hos en del lokale gravplassmyndigheter en ulempe Større enheter vil øke sannsynligheten for større stillinger dedikert til fagfeltet, noe som etter vårt syn vil være en fordel. Større enheter vil også kunne gi et større fagmiljø innenfor hver enhet, likevel med det forbehold at lange avstander vil kunne være en begrensende faktor.

Norsk forening for gravplasskultur:

Fordeler med et prostifellesråd kan være at det vil føre til større fagmiljø for flere faggrupper, forutsatt at de er villige til å arbeide på tvers av soknegrensene. Det kan gi mer fleksibilitet ved sykdom, ferieavvikling o.l., samlet sett større bredde i kompetanse og mulighet for mer spisskompetanse.

4.6 Interkommunalt samarbeid

De aller fleste kommuner uttaler seg generelt positive til interkommunalt samarbeid. Dette er for flere et viktig element i vurderingen av prostifellesrådsmodellen. Flere av de mindre kommunene har også positive erfaringer. Det gir muligheter for felles oppgaveløsning og tilgang på større faglige ressurser. Samtidig understrekes det at jo flere kommuner som deltar, desto mindre blir den enkelte kommunes reelle påvirkningen i de demokratiske prosessene.

KS:

Forskning viser at kommunene stort sett er fornøyd med det interkommunale samarbeidet, og at dette er nødvendig for å kunne tilby tjenester til innbyggerne med både god kvalitet og høy kostnadseffektivitet. Men det pekes samtidig på at både økonomisk og demokratisk styring er mer krevende enn når den enkelte kommune selv har det direkte ansvaret. Og det pekes også på utfordringer med integrering med det ordinære kommunale tjenesteapparatet. Det er ikke urimelig å anta at størrelsen på disse utfordringene samvarierer med antall deltakende kommuner og – til en viss grad – også geografiske avstander. Prostifellesrådene skal dannes for å være et tjenesteorgan for Den norske kirkes primære lokale enhet – soknene. Og hoveddelen av finansieringen kommer fra kommunene. For å sikre at den lokale forankringen beholdes så sterk som mulig selv i tilfeller hvor rådet dekker mange menigheter og flere kommuner, er det viktig at det arbeides godt med strukturer for å bygge og vedlikeholde relasjoner mellom organisasjonsenhetene, også til dels uavhengig av den formelle representasjonen i prostifellesrådet.

Hammerfest kommune (2):

Kommunen har erfaringer med interkommunalt samarbeid på flere områder, bl.a.: "Vertskommune" for en eller flere kommuner med ansvar for oppgaveløsning innen barnevern, IT, NAV og krisesenter. IKS samarbeid om museum, revisjon og kontrollutvalg Vi har i all hovedsak har positive erfaringer med interkommunalt samarbeid.

Ringebu kommune (2) trekker fram de muligheter et fellesråd på prostinivå gir, samtidig som erfaringen er at påvirkningsmulighet for den enkelte kommune svekkes jo flere som deltar i samarbeidet:

Felles arbeidsgiver er positivt i den forstand at alle får like lønns- og arbeidsavtaler. Det kan oppnås større fleksibilitet for utnyttelse av personale i forhold til de ulike oppgaver som skal løses. Man kan i større grad unngå deltidsstillinger, samt at det kan bli enklere å skaffe vikar ved ferieavvikling, permisjon og sykefravær Ringebu kommune har mange interkommunale samarbeidsordninger med Sør-Fron og Nord-Fron kommuner som fungerer godt (region Midt-Gudbrandsdal). Erfaring viser at jo flere kommuner som deltar, jo mindre reell påvirkning vil den enkelte kommune ha. Samtidig vil et større fellesskap også ha større ressurser til rådighet til utviklingsarbeid.

5 Hva er ulemper og risikoer med å etablere et felles organ på prostinivå der dette prostifellesrådet skal være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt?

5.1 Relasjon til tilskuddsmyndigheten

KS påpeker risikoene ved å etablere det foreslåtte prostinivået. Det er særlig kommunen som tilskuddsmyndighet som problematiseres. KS og flere av kommunene viser til at økonomien vil bli trangere i fremtiden, hvilket krever både kostnadseffektivitet og betalingsvilje.

KS:

Det er en ikke ubetydelig risiko for at det svekker relasjonen mellom kommunen som tilskuddsmyndighet og gravplassmyndighet og det kirkelige organet som vil ha drifts- og vedlikeholdsansvar for kirkebygg, kirkelig aktivitet i lokalsamfunnene og i svært mange kommuner også det operative ansvaret for gravplassene.

KS sier også:

Krav til kostnadseffektiv organisering vil derfor gjelde minst like mye for kommunale tilskudd til kirkelige tjenester som det vil gjelde for kommunenes egne velferdstjenester. Den norske kirke bør derfor også vektlegge at prostifellesrådene skal kunne være enheter som både tiltrekker seg relevant kompetanse gjennom å framstå som attraktive og profesjonelle arbeidsgivere med et utviklende arbeidsmiljø, samtidig som det er høy kostnadseffektivitet i organisasjonen.

De fleste små kommuner gir uttrykk for at de ser store problemer med å innføre prostinivået som foreslått og mange fraråder det.

Suldal kommune (1):

Suldal kommune ser det ikkje som si oppgåve å uttala seg om korleis kyrkja organiserer eigen arbeidsgjevarfunksjon. Me kan ikkje sjå at samarbeidet med den lokale kyrkja om verken økonomi, kyrkjebygg eller gravplassforvaltning har noko å henta i ei kommuneoverskridande organisering med lenger avstand mellom kommune og kyrkje. Suldal kommune vil såleis frårå oppretting av prostifellesråd

Aurland kommune (1):

I Aurland er samarbeidet mellom kommunen og kyrkja i dag veldig bra. Det er ein risiko for at denne relasjonen mellom kommunen som tilskotsmyndigheit og gravplassmyndigheit, og det kyrkjelege organet som vil ha drifts- og vedlikehaldsansvar for kyrkjebygga, kyrkjelege aktivitetar i lokalsamfunnet og det operative ansvaret for gravplassane, kan bli svekka dersom det vert prostifellesråd. Dette kan føre til svekking av tenestene kyrkja tilbyr vårt lokalsamfunn. Dersom det hjå oss skal vere prostifellesråd på dagens prostinivå, so vil det omfatte 6 kommunar med store geografiske avstandar og dels store forskjellar på nivå av kyrkjelege tenester og tradisjonar. Det vil kunne gi store utfordringar.

Andøy kommune (2):

Andøy kommune tenker at dette er risikabelt. Dersom arbeidsgiveransvar flyttes til en annen kommune (og tilhørende skatteinntekter), er det ikke heldig. Det er viktig å beholde lokalt eierskap til kirkekontor, kirkebygg og kirkelige ansatte. Å rokke ved en

god eksisterende ordning, virker som en eksperimentering med lokalkirken – og kan på sikt få uheldige konsekvenser.

Kommunene understreker nødvendigheten av en “en til en”-dialog med den enkelte kommune. Etableringen av denne relasjonen antas å være svært ressurskrevende. I denne sammenhengen pekes det på full statlig finansiering av Den norske kirke som alternativ til den foreslåtte prostifellesrådsmodellen.

Gran kommune (2):

For kommunen er det sentralt at det sikres en “én-til-én”-dialog om budsjett på kommunens sognenivå. Så blir det nødvendig med dialog omkring nødvendige rammer for prostifellesrådets kirkevergeadministrasjon, som krever at prostifellesrådet etablerer en budsjettrutine på dette nivået. Et prostifellesråd vil dermed måtte etablere ressurskrevende dialogrutiner som ikke behøves i dagens organisering, og spiser av eventuelle stordriftsfordeler i en – tross alt – styrket administrasjon. Andre løsninger som gir prostifellesrådet større frihet til å disponere kommunenes driftstilskudd, aktualiserer full statlig finansiering av Den norske kirke.

Sarpsborg kommune (3):

Slik Müller-Nilssen utvalget har foreslått organisering av nye prostifellesråd ser ikke Sarpsborg kommune det som naturlig at det etableres interkommunalt samarbeid. Dette med bakgrunn i at samarbeidet mellom kirke og kommune omfatter store verdier og mye av samarbeidet er knyttet til investeringsplanlegging for kirkebygg og gravsteder. Dette er områder som krever en tettere dialog enn et IKS ville kunne gi mellom den enkelte kommune og prostifellesrådet, hvis en kommune eller et IKS styre skal representere flere kommuner.

Moss kommune (3) støtter ikke forslaget om prostifellesråd:

De kirkelige fellesrådene har i dag samme inndeling som kommunene. Dette 1:1 forholdet kan sies å ha vært et bærende prinsipp hvor lokalkirkelig demokrati følger inndelingen til det lokale demokrati på kommunenivå. Dersom man går inn på en ordning som fraviker 1:1 forholdet, kan det medføre at sentrale oppgaver blir sentralisert og avstanden mellom kommunene (som har finansieringsansvar) og kirka blir større.

Øvre Eiker kommune (2) mener den nye organisasjonsmodellen kan få konsekvenser for kirkens legitimitet i lokalsamfunnet:

Dersom endringer i kirkens organisering medfører løsere koblinger mellom kommune og kirke, kan dette få konsekvenser for kirkens legitimitet i lokalsamfunnet. Det er derfor i kirkens og kommunens interesse å ha et fortsatt tett samarbeid.

5.2 Trangere budsjetter og svekket betalingsvilje

Flere kommuner understreker risikoen ved å innføre det nye forslaget om prostifellesråd og i særdeleshet faren for at en svekket relasjon til tilskuddsmyndigheten vil kunne redusere finansieringsviljen i kommunene.

Rødøy kommune (1):

Med større avstand mellom den bevilgende myndighet og de som forvalter ressursene vil det måtte antas at tilskudd til kirken blir redusert eller i alle fall ikke øket

Snåsa kommune (2):

Dette kan føre til svekket relasjon mellom kommunen som tilskuddsmyndighet og gravplassmyndighet og et kommuneovergripende prostifelleskap. Det kommunale selvstyret gjør at det kan være relativt store forskjeller i bidrag til kirkens aktiviteter fra de enkelte kommunene som inngår i et prosti. Det vil være en utfordring for prostifellesrådet å sikre en bruk av ressurser som speiler slike ulikheter i politiske prioriteringer og økonomisk handlingsrom i den enkelte kommune. Dette kan også påvirke effektiviseringspotensialet i den foreslåtte organiseringen. Det er en risiko for at kirken ikke kan hente ut gevinster av omorganiseringen i form av større stillinger og redusert deltid, da store avstander i enkelte prostier uansett vil kreve lokale løsninger med små stillinger. For det enkelte lokalmiljø kan det også være viktig å ha lokalt tilstedeværende administrasjon, selv om dette vil innebære små stillinger. Det samme vil gjelde der hvor dagens bidrag til drift fra enkeltkommuner gis i form av andel av kommunale stillingsressurser, eller at kommunen yter tilskudd i form av konkrete tjenester

Randaberg kommune (2) understreker at organisasjonsmodellen kan svekke den lokalpolitiske viljen til å finansiere kirkelig virksomhet som ikke er lovpålagt:

Det er i dag god kontakt og løpende dialog mellom fellesråd og politisk og administrativledelse i kommunen. Risikoen for at et prostifellesråd etter interkommunal modell vil svekke denne kontakten er stor. En klar ulempe vil være at et prostifellesråd vil kreve en mer formell dialog, der kommunikasjonen i dag er mer løpende og uformell. Det er også risiko for at den lokalpolitiske viljen til å bidra med midler utover det som er lovpålagt over tid vil kunne svekkes ved en slik modell.

Øygarden kommune (3):

Både geografisk og med tanke på forvaltningsnivå i kyrkja, vil den nye organiseringa kunne føra til auka avstand mellom kommunane og prostifellesfellesråda samanlikna med dagens situasjon Konsekvensen av auka avstand, organisatorisk og geografisk, gir risiko for lågare bevillingar, som igjen vil påverka aktiviteten og kvaliteten på kyrkjeleg aktivitet og forvaltning av kyrkjebygg i framtida. God relasjon, dialog og samhandling mellom kyrkja og kommunen, og kommunen si oppleving av kyrkja som ein relevantaktør i lokalsamfunnet vil truleg ha større betydning enn kyrkja sin organisasjonsstruktur

5.3 Sentralisering og byråkratisering

Det uttrykkes frykt for at den nye ordningen betyr en sentralisering der funksjoner på lokalt nivå sentraliseres til et regionalt nivå. Dette kan bety at lokal kompetanse på gravplassdrift og kirkebygg kan forvitte og budsjettprosesser bli vanskeligere. Den nære relasjonen mellom kirkeledelse og kommuneledelse er viktig.

Seljord kommune (2):

Med den modellen som ligg på bordet, vil lokale kyrkjekontor kunne bli nedlagt for å organisere opp eit regionalt kontor. Dette vil vere svært negativt. Lokal kompetanse knytt til gravferdsforvaltning og gamle, verneverdige bygg vil kunne forvitte. Det er vanskeleg å sjå føre seg at kyrkja skal vere like involvert i kommunal verksemd og at ein ser synergjar og samarbeidsmåtar på same måte som ein gjer i dag. Lokal og tett kontakt er ein føresetnad for å leggje til rette for at kyrkja kan utvikle seg, ikkje minst gjennom budsjettprosessar med stramme økonomiske rammer.

Siljan kommune (2) understreker at interkommunale selskaper fungerer bra for tekniske tjenester, men at kirkens arbeid er avhengig av nære menneskelige relasjoner:

Interkommunalt samarbeid er en nødvendighet i kommunalsektor for mindre kommuner. Dette fungerer bra på tekniske tjenester. På interkommunalt samarbeid mister man en del påvirkningsmuligheter da enhetene blir store. Kirkens arbeid er bygd på mellommenneskelig relasjoner som krever nærhet mellom kirken/ fellesråd og lokalmiljøet

Ønsket om å være en folkekirke krever nære relasjoner og god lokal kirkekjennskap.

Valle kommune (1) skriver at modellene bryter med lange tradisjoner i Norge:

Kyrkja i Noreg har gjennom 1000 år vore lokal, det må den framleis være. Med dei føreslegne modellane vil denne 1000 år lange sameksistensen forsvinne.

Etne kommune (2) understreker:

For kommunen så forstår me at det kan vera ei uro knytt til at det kan bli ein svekka relasjon mellom kommune og kyrkja. Eit ynskje om ei folkekyrkje krev at dei som styrer har god kjennskap til den enkelte kyrkja.

Salangen kommune (2) uttrykker sterk motstand mot det de opplever som sentralisering:

Ingen avbøtende tiltak kan kompensere for fjerning av det lokale selvstyret.

Utflytting av arbeidsplasser fra små kommuner er en utfordring.

Ullensvang kommune (2) frykter en sentralisering av stillinger samtidig som de mener det kan motvirkes:

Ullensvang kommune er uroa over at ei ny organisering vil føre til at spesielt administrative stillingar over tid vil bli flytta til ein sentralisert prostiadministrasjon på Voss. Det er viktig for Ullensvang kommune at lokale arbeidsplassar blir bevart i vår kommune. Det vil vere viktig for oss at kyrkja er til stades med minst like mange arbeidsplassar som tidlegare. Eit tiltak her vil kunne vere å heilt bevisst lokalisere dei konkrete personalressursane knytte til prostifellesrådet til ein annan lokasjon enn "hovudkontoret" i prostiet, gjerne i Ullensvang. I vurderinga av ein evt. ny prostistruktur bør ein sjå til dei lange avstandane dagens prosti har og om det vil vere føremålstenleg å etablere ei inndeling som gjer at desse avstandane blir mindre.

5.4 Demokrati

Flere av de små kommunen mener at forslaget svekker demokratiet og reduserer innflytelsen til de folkevalgte medlemmene i soknet.

Snåsa kommune (2):

Organiseringen med prostifellesråd vil slik kommunen oppfatter saken også direkte redusere innflytelsen til de lokale folkevalgte medlemmene i soknet, siden de nå bare får en representant blant mange i en ny sentral enhet. En slik reduksjon i påvirkningsmulighet for aktivitet innen eget sokn vil kunne gi redusert interesse for å delta i valg til soknets ulike funksjoner og utvalg.

Råde kommune (2):

Det er usikkerhet rundt organiseringen av prostifellesrådet med tanke på antallet sogn. Råde kommune har ett sogn, med relativt stor deltakelse fra befolkningen. Andre kommuner med færre innbyggere kan ha flere sogn. Dersom det er antallet sogn som bestemmer antallet representanter inn i prostifellesrådet, vil dette kunne

være mindre lokal demokratisk. Det er derfor et ønske om å tydeliggjøre hvordan det er tenkt at prostifellesrådet skal organiseres for å sikre lokaldemokratiet i området

Rakkestad kommune (2) tar opp uklarheten angående antallet representanter i prostirådet i forhold til folketall i de ulike soknene:

Det er usikkerhet rundt organiseringen av prostifellesrådet med tanke på antallet sogn. Rakkestad kommune hadde i 2014 tre sogn, men gjorde en omstrukturering som endret dette til ett sogn. Dersom det er antallet sogn som bestemmer antallet representanter inn i prostifellesrådet, vil dette kunne være mindre lokaldemokratisk. For eksempel Marker Kommune har ca. halvparten av befolkningen til Rakkestad Kommune, men samtidig har de to sogn. Det er derfor et ønske om å tydeliggjøre hvordan det er tenkt at prostifellesrådet skal organiseres for å sikre lokaldemokratiet i området.

5.5 Frivillighet

Flere kommuner påpeker at det frivillige arbeidet i de lokale menigheter vil svekkes som følge av forslaget. Det er de nære relasjoner som skaper lokalt engasjement. Skal kirken være folkekirke er den avhengig av at den er lett tilgjengelig for innbyggerne.

Porsanger kommune (2) sier at det er gjennom den lokale tilstedeværelse og nære relasjoner at Den norske kirke kan være kulturbygger:

Økt sentralisering kan fort bidra til at den store frivilligheten som er knyttet til kirken kan svekkes, noe som fører til færre aktiviteter og mindre engasjement. Det er nettopp gjennom de nære relasjoner og det lokale engasjementet at kirken har sin største styrke som kulturbygger. Og det er også gjennom den lokale kirkens virksomhet at Porsanger kommune finner størst grunnlag for sitt engasjement for kirken og bidrag til å løse noen av de utfordringer som oppstår underveis. I tråd med dette mener Porsanger kommune at en ny-organisering av kirken ikke bare bør videreføre soknet som kirkens grunnhet som et teoretisk prinsipp, men at organiseringen bidrar til at dette blir realisert i praksis. Slik sett bør all forvaltning av kommunens finansiering til kirken skje mest mulig lokalt. Dette er helt avgjørende for å beholde det lokale engasjementet. Det er avgjørende for å beholde god nærhet til kommunene. Det er avgjørende for folkekirken og frivilligheten.

Hole kommune (2):

Lokal forankring og den betydning det har for å utløse frivillig innsats bør ilegges større vekt.

Moss kommune (3) understreker behovet for samhandlingsarenaer på lokalt nivå for å ivareta frivilligheten:

Kirkelig fellelsråd utfører arbeid som kan være supplerende til kommunale tjenester som deler av det diakonale arbeid, musikktilbud og arbeid rettet mot barn og unge som ikke gjelder trosopplæring. En god del av fellelsrådets arbeid baserer seg på frivillighet. En overgang til et prostifellesråd kan medføre at det blir vanskeligere å skape arenaer for gode drøftelser og samhandling i lokalsamfunnet i Moss kommune.

5.6 Geografisk avstand og reisetid

Lange avstander og mye reisetid vil trolig redusere effektiviseringsmulighetene og gi større belastning på de ansatte. Deltidsstillinger kan bli «sentralisert» og samlet til større stillingsstørrelser. Det er viktig for kommunene å holde på både heltids og deltidsstillinger i kommunen.

Beiarn kommune (1):

Jo høyere antallet kommuner som skal inngå i et felles prosti med felles prostifellesråd blir, dess større vil man lokalt oppleve at avstanden er. Antall kommuner er slikt sett en viktig del av Den norske kirkes lokale styringsstruktur. Det kan få sine konsekvenser når kommunestyrene skal prioritere ressursbruken om antallet kommuner og sokn blir for stor.

Snåsa kommune (2):

Store geografiske avstander vil også vanskeliggjøre effektivitetsgevinster knyttet til arbeidsoppgaver, og større deler av arbeidstiden kan fort bli brukt til transport. Deltidsstillingene innen kirkelig virksomhet er også et verdifullt bidrag til mangfold i et arbeidsmarked som fort kan bli noe ensidig.

Hammerfest kommune (2) vektlegger den store belastningen ved stor reisevirksomhet:

Avstander og den menneskelige belastningen som følger av dette. Mange steder vil det dreie seg om to dagers reise per møte i prostifellesrådet og inntil fem årlige møter

Herøy kommune (2) og Sande (Møre) kommune (2):

Geografi som kriterium er ikkje nok, også samferdslemessige utfordringar bør vere med i slike vurderingar.

Andøy kommune (2):

Utfordringen er at man da flytter de økonomiske utfordringene fra det offentlige felleskapets budsjetter til da enkelt individene, brukerne av de ulike tjenestene eller oppgavene som dem da har behov for eller har krav på sitter med kostnaden. Det vil si at da sitter dem med økte reisekostnader, oppholdskostnader og ikke minst tapt arbeidsinntekt pga. lengre reisetid. Avstanden her i prostiet er såpass store at mye av arbeidsdagen går bort i reisetid.

5.7 Ledelse

Kravet til daglig ledelse øker på grunn av de store avstandene.

Hammerfest kommune (2) uttrykker behovet for daglig ledelse på soknenivå:

Lederspenn og nærheta til ansatte: I prosti med store geografiske avstander vil det være stor fysisk avstand mellom leder/den administrative tjenesten og medarbeiderne. Dette stiller store krav til tillit og egenledelse. - Behov for daglig ledelse: Mange små stillinger og mange oppgaver som skal løses i den enkelte kommune og/eller sogn vil forutsette løsninger for daglig ledelse på soknenivå.

Ringebu kommune (2):

Ansatte kan få lavere grad av ansvarsfølelse for gjennomføring av oppgavene på en god og tilfredsstillende måte hvis man ikke er fast knyttet til et fast kirke/sokn. Avstand til Prostifellesrådet kan føles større enn til det lokale fellesrådet etter dagens organisering.

Verdal kommune (2):

Dagens prosti omfatter 34 kirker fordelt på seks kommuner med stor geografisk spredning. Det vil være uheldig med et prostifellesråd som følger denne inndelingen. Avstandene og omfanget blir for stort til å ivareta de positive effektene som er erfart i dagens fellesråd. En slik organisering vil skape behov for flere ledernivåer og

effektene av utnyttelse på tvers vil være begrenset i og med at de geografiske avstandene blir store.

5.8 Prostifellesrådets størrelse og sammensetning

Mange av kommunene understreker at prostifellesrådet ser ut til å bli et for stort organ. Det blir for mange medlemmer til å være et styrende organ, dersom det skal sammensettes med representanter fra alle sokn i tillegg til representanter for kommunene og grupper av ansatte. Representasjon fra hvert sokn uavhengig av størrelsen på kommunene, kompliserer rådets arbeid. Dette må avklares, mener noen kommuner, før en kan forholde seg til den nye strukturen.

Mange har brukt KS sitt høringssvar, som mener alle hensyn utvalget fremstiller i rapporten er relevante, men påpeker videre at antall kommuner som får tilskuddsansvar er en problemstilling som kan skape opplevd avstand. Dette poenget tas opp av flere kommuner.

KS:

Vi vil likevel påpeke at dersom antall kommuner som får tilskuddsansvar for et prostifellesråd blir høyt, vil det kunne føre til økt opplevelse av avstand mellom en viktig del av Den norske kirkes lokale styringsstruktur og den enkelte kommune.

Åsnes kommune (2):

Ulempene ved et slikt stort felleskap er at det blir for stort. Det blir for mange personer å forholde seg til. I vårt prosti blir det 20 kirker i 7 kommuner. Ulempen overgår fordelene. Spisskompetansen må kunne skaffes fram ved bedre samarbeid mellom fellesrådene i prostiet.

Det trengs en avklaring på sammensetning og representasjon før ny struktur fastsettes.

Sarpsborg kommune (3):

Vi anser det som viktigst at det bør ligge en klar vurdering til grunn for størrelsen på et kommuneoverskridende prostifellesråd. Det er vesentlig at man ser på antall sokn innenfor i hver kommune og medlems- og befolkningsgrunnlag i de kommunene som vurderes inn i en felles organisasjon.

Gran kommune (2):

Vedørende antall kommuner: Dette har betydning tilsvarende som for vertskommunesamarbeidene kommunen deltar i; her betyr flere deltakere tyngre samordning, større krav til informasjon og dialog for vertskommunen, mindre samhandling mellom deltakerkommunene. Hvor grensa skal settes, har en ikke noen klar mening om.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark vektlegger antall prostier hver kommune må forholde seg til:

Det virker administrativt mest hensiktsmessig å følge kommunegrensene (kjente strukturer i samfunnet) slik at kommuner ikke må forholde seg til flere prostifellesråd når det gjelder gravplass. Dette vil gjelde i kommuner med flere prostier, men også om en ser for seg å legge en prostigrense inne i en kommune. Det er vanskeligere å sikre like rettigheter for kommunens innbyggere innad i en kommune, om det er flere gravplassmyndigheter innad i en kommune.

Bamble kommune (2) tar opp antall prostier i hvert bispedømme:

Et hensyn som må veies opp mot antall sokn i prostiet er hvor mange prostier det bør være i hvert bispedømme. Jo færre prostier i et bispedømme - jo enklere er det å holde en god dialog mellom nivåene. Dette vil legge til rette for mer institusjonalisert kontakt, men det vil også bli lettere å skape personlige relasjoner mellom alle prostier og bispedømmet.

Stor-Elvdal kommune (1):

Og det pekes også på utfordringer med integrering med det ordinære kommunale tjenesteapparatet. Det er ikke urimelig å anta at størrelsen på disse utfordringene samvarierer med antall deltakende kommuner og – til en viss grad – også geografiske avstander. (...) For å sikre at den lokale forankringen beholdes så sterk som mulig selv i tilfeller hvor rådet dekker mange menigheter og flere kommuner, er det viktig at det arbeides godt med strukturer for å bygge og vedlikeholde relasjoner mellom organisasjonsenhetene, også til dels uavhengig av den formelle representasjonen i prostifellesrådet.

Evenes kommune (1):

Prostirensene bør følge ordinære bo- og arbeidsregioner, noe som legges til grunn for øvrig kommunalt samarbeid og samhandling. Det bør også utvises fleksibilitet i forhold til endring i inndeling av bispedømmer for å finne hensiktsmessige prostirensener.

Sandnes kommune (3):

Det vil være klokt av kirken å se til de geografiske strukturene i allerede eksisterende kommunesamarbeid ved eventuell endring av prostistruktur. (...) I andre fylker vil en finne tilsvarende tradisjonsrike regionsamarbeid. Kirken bør unngå prostiinndelinger som går på tvers av slike regioninndelinger.

5.9 Kommunal representasjon i prostifellesråd

I høringen fikk høringsinstansene spørsmål om kommunal representasjon i prostifellesråd er ønskelig, og hvordan dette løses. 55 høringsinstanser ønsker en kommunal representasjon med full stemmerett. Dette tilsvarer 50 prosent. 19 ønsker begrensa stemmerett (17 prosent), 27 har ingen merknad (25 prosent), mens bare seks høringsinstanser ønsker kun tale- og forslagsrett (seks prosent). Se tabell i avsnitt 7.2 på side 32.

Lørenskog kommune (3) reiser en prinsipiell problemstilling om kommunal representasjon i prostirådet kan være i strid med likebehandling av tros og livssyn:

I dag har kommunene rett, men ikke plikt å oppnevne representant i det kirkelige fellesrådet i kommunen. Lørenskog kommune mener det prinsipielt må reises spørsmål ved at kommunen skal være med i beslutninger som er med å fremme ett bestemt livssyn. Deltagelse med stemmerett er i konflikt med likebehandlingshensynet ift alle trossamfunn. Det er kommunens oppgave å legge til rette for ulike tros- og livssynssamfunn. Samtidig vil det da kunne svekke kommunens påvirkning i forvaltningen av de tilskuddene kommunen har bevilget om en ikke er representert i prostirådet. Med formelle rammer for styringsdialoger som besvart i spørsmål 3 og 4, kan dette antagelig ivaretas for kommunene uten formell representasjon i prostirådet. Lørenskog kommune er samtidig usikker på om representasjon uten formelle påvirkningsmuligheter vil være et attraktivt verv.

Sandnes kommune (3) mener staten bør ta over finansieringen av alle trossamfunn, dersom kirken går vekk fra kommunestrukturen:

Et prostifellesråd vil ha et medansvar for å støtte menighetene i deres oppgave i å «vekke og nære» det kristelige livet i menighetene, og et ansvar for å utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i sitt område. Det er en offentlig oppgave å legge til rette for at tro- og livssynssamfunn fritt kan utøve sin aktivitet lokalt innenfor de rammer som gjelder for all frivillig virksomhet. Å delta direkte i avgjørelser som har som formål å fremme ett bestemt livssyn kan oppfattes å være i konflikt med likebehandlingshensynet, også selv om Den norske kirke målt i antall medlemmer fortsatt er det dominerende livssynssamfunnet i de aller fleste norske kommuner. Det er heller ikke en nødvendig forutsetning for godt samarbeid, å ha direkte representasjon i organets styre. Kommunene velger for eksempel ikke representant til styrene i idrettsrådene, selv om disse har en viktig koblingsrolle i skjæringspunktet mellom offentlig og frivillig virksomhet. Sandnes kommune mener at en avtalefestet styringsdialog mellom prostifellesrådet og den politiske og administrative ledelsen i den enkelte kommune sikrer bedre rammer for styring og samarbeid mellom kirken og kommunen, enn å være representert i et prostifellesråd. Sandnes kommune er ellers av den oppfatning at staten bør overta hele finansieringen av alle trossamfunn. Når kirkens organisering fristilles fra kommunestrukturen er det unaturlig at kommunene skal fortsette finansieringen.

KS og flere kommuner tar opp at en representant vil ha begrenset myndighet:

Det må legges til grunn at kommunenes representant(er) i et prostifellesråd hverken kan forplikte egen eller andre kommuner uten at det foreligger vedtak om dette i styrende organer i den enkelte kommune.

5.10 Finansiering og økonomi

Kommunene uttrykker stor usikkerhet om økonomisk situasjon og finansiering av kirken. Det understrekes at det er behov for en nærmere utredning av hvordan dette skal skje, før en kan forholde seg til den foreslåtte organisasjonsmodellen. Spesielt tar kommunene opp at pengene bør benyttes i den kommunen som bevilger summen.

Ålesund kommune (3):

På sikt meiner vi likevel at kyrkja bør få tildelt ei ramme i samsvar med tal innbyggjarar (tilskot i størrelse med tal på innbyggjarar i kommunen), og sjølv prioritere mellom drift og investeringar. Dette vil gi prostifellesrådet større handlefridom. Kostnad til drift av gravplassar bør vere utanom rammetilskotet, då dette er ei lovfesta oppgåve. Vi føreslår også at modellen frå Ålesund kommune, der kyrkja sjølv tar opp lån og får tilskot til finanskostnader ved større investeringar, blir vidareført.

Øvre Eiker kommune (2):

Driftsregnskapene bør skille ut kostnader som kan identifiseres på kommunenivå fra felleskostnader for prostifellesrådet.

Sande kommune (1) argumenterer for at investeringer ikke må fordeles likt mellom kommunene i et prostifellesråd:

Skiljet mellom investering og drift er også avgjerande – til dømes må investeringar i enkeltkyrkjer (eller kyrkjegardar) ikkje fordelast likt mellom kommunane i samarbeidsområdet, men vere ein særkostnad for den kommunen der kyrkjebygget ligg.

Gran kommune (2) argumenterer for kommunevise budsjetter og at en kommunal representant ikke kan erstatte den direkte kommunikasjonen mellom kommunen og PFR i budsjettprosesser:

Vedrørende kommunal representasjon i fellesrådene, drøfter utredningen at kommunene i prostifellesrådets område skal oppnevne en felles representant (eller to viss det omfatter 6+ kommuner). Helt uavhengig av hva som blir den framtidige rollens formelle status i rådets saksbehandling, framstår det som innlysende at representasjonen i beste fall blir en lyttepost og et felles talerør som ikke på noen måte kan erstatte informasjonsflyt i direkte dialog om virksomhet i de sognene som kommunen kjenner. Dette gjelder framfor alt i budsjettprosessen, i lys av finansieringsansvaret og kommunens frihet til å ta lokale og kommunale hensyn når budsjettammer og investeringsbehov skal drøftes. Det må derfor stilles krav til «kommunevise» budsjetter og regnskaper (egne underregnskaper) hvis dette skal framstå «troverdig» overfor bevilgende kommuner. Dette aktualiseres også i forhold til at den enkelte kommune skal kunne velge omfang av bevilgning som vil kunne medføre ulikt tjenestenivå og standard på tjenestene innenfor det enkelte prostifellesråd. For konkrete samarbeidsaktiviteter vil dialogen skje etter de rammer som en samarbeidsavtale fastlegger.

Verdal kommune (2):

Det er også behov for en struktur for systematisk dialog med kommunene, spesielt rundt økonomi. Å skape forutsigbarhet ved å utarbeide langtidsplaner for tiltak og investeringer ut over ordinær drift vil også være viktig grunnlag i kommunenes økonomiplanarbeid.

Osen kommune (1):

I tillegg oppleves ofte økonomiske fordelingsnøkler som veldig ufordelaktige for de minste kommunene, da grunnkostnadene for deltakelse settes høyt, mens driftskostnadene settes lavt.

Vaksdal kommune (2):

Eit samarbeid kor stemmevekt ikkje følgjer sum løyvingar eller tal innbyggjarar som er representert, kan være krevjande for små og store kommunar. Dersom ein kommune ynskjer å redusere eller auke løyvinga i eit samarbeid/ei spesiell oppgåve, kan det også være utfordrande å få koordinert dette, slik at alle kommunane «går i takt» og fattar likelydande eller tilpassa vedtak.

Porsanger kommune (1) er opptatt av å bevare soknet som kirkens grunnenhet:

I tråd med dette (spørsmålene om relevante hensyn, red. anm.) mener Porsanger kommune at en ny-organisering av kirken ikke bare bør videreføre soknet som kirkens grunnenhet som et teoretisk prinsipp, men at organiseringen bidrar til at dette blir realisert i praksis. Slik sett bør all forvaltning av kommunens finansiering til kirken skje mest mulig lokalt.

5.11 Beredskap

Den lokale kirke er en del av den kommunale beredskapen ved store ulykker og hendelser i nærmiljøet. En kommune er redd den foreslåtte organisasjonsmodellen skaper en sentralisering som vanskeliggjør kirkens deltakelse i den kommunale beredskap.

Beiarn kommune (1):

En veldig negative konsekvensene ved innføring av en sentralisering av dagens ordning, er at beredskapen for en utkantkommune vil svekkes ved en alvorlig hendelse. Erfaringene i vår kommune i forhold til beredskap er av stor betydning når det kommer til å ha en prest tilgjengelig på kort varsel ved alvorlige hendelser, hvor presten er en førstelinje beredskap for å kunne rykke ut raskt for å håndtere hendelsen på en god og korrekt måte overfor de berørte parter i en hendelse. I så måte er denne kompetanse uvurderlig for å sikre og trygge et psykososialt kriseteam, og deres håndtering av en kritisk hendelse

5.12 Gravplassforvaltning

Norsk forening for gravplasskultur uttaler seg i høringen og tar opp prinsipielle sider ved gravplassforvaltningen og praktiske konsekvenser av den foreslåtte struktur. De mener at den kirkelige gravplassforvaltningen ikke passer inn i den lokale kirkens formål og at den nye organisasjonsformen bryter med den kommunale strukturen. De mener også at eieransvaret vil pulveriseres og at kommunenes bevilgninger vil kunne bli redusert.

Norsk forening for gravplasskultur skriver i sin uttalelse:

Forslaget om prostifellesråd som felles kirkelig organ og arbeidsgiver er en dårligere løsning enn den eksisterende organiseringen med kirkelige fellesråd eller kommunal gravferdsforvaltning. Begrunnelsen for det er: En kirkelig gravplassforvaltning passer ikke inn i prostifellesrådets formålsbestemmelse: «Prostifellesrådet skal bistå menighetsrådene i deres arbeid for å vekke og nære det kristelige liv i prostiets sokn, og det skal fremme samarbeid mellom de enkelte menighetsråd og lokale arbeidsgrupper i prostiet, samt i trossamfunnet ellers.» Den vanskeliggjør kontakten med den kommunale forvaltningen ved å være kommuneoverskridende slik at eieransvaret i de kommunale forvaltningene til gravplassforvaltningen pulveriseres. Den kan skape større avstand til de bevilgende lokale myndigheter, noe som kan føre til reduserte bevilgninger til et prostifellesråd som kommunen ikke har innflytelse over. Den ivaretar ikke den lokale kompetansen som de ansatte i gravplassforvaltningen har fordi den legger opp til en sentraliserende struktur med stor avstand til gravplassene og til administrasjonen.

Moss kommune (3) omtaler forholdet til andre tro og livssynssamfunn:

Kirkelig fellesråd har i dag ansvar for lokal gravferdsforvaltning som en normalordning. Det betyr at ordningen ikke bare omfatter dem som er medlemmer i Den norske kirke, men også medlemmer fra andre kirkesamfunn, andre religioner og ikketroende. En overgang til et prostifellesråd kan oppfattes som at den lokale gravferdsforvaltningen får en sterkere tilknytning til Den norske kirke.

6 Hvilke tiltak kan iverksettes for å redusere eventuelle uheldige konsekvenser av å etablere kommuneoverskridende prostifellesråd?

6.1 Dialog mellom prostifellesråd og kommunen

Kommunene understreker behovet for formelle strukturer for en tett dialog med kommunene utover representasjonen i prostifellesrådet. Kommunene påpeker at prostifellesrådet ikke vil ha myndighet til å gjøre vedtak som forplikter kommunene juridisk. Prostifellesrådene må også ha systemer som gjør budsjettering og regnskap så transparent at det er mulig å se at kommunenes bevilgninger går til den lokale kirke. Det må være en "en til en"-dialog mellom prostifellesrådet og den enkelte kommune.

Kommunene har blitt spurt om ulike tiltak for å opprettholde og videreutvikle relasjonen mellom kirke og kommune. Disse er blitt besvart ved å angi betydning fra 1 (uviktig) til 5 (viktig), eller 6 (vet ikke). For å synliggjøre hvordan kommunene svarer ut fra størrelse på kommunen, er det laget tabeller for hvert spørsmål. Se tabell i avsnitt 7.1 på side 31.

En betydelig overvekt av høringsinstansene svarer at å videreføre "en til en"-dialog er et viktig tiltak for å opprettholde og videreutvikle en god relasjon mellom kirke og kommune. 61 prosent svarer at dette er viktig, mens 30 prosent svarer vet ikke.

KS svarer at de ikke ønsker å sette karakterer på enkelttiltak, men tar opp betydningen av god dialog mellom partene:

KS ønsker ikke å sette konkrete karakterer på de enkelte tiltakene som listes opp i spørsmål 7. Som nevnt over er det viktig å sørge for at det er en direkte dialog mellom prostifellesråd og kommuneadministrasjon, som supplerer informasjonsflyten i tilknytning til prostifellesrådenes møter. Det vil være en klar fordel om dette tilpasses den enkelte kommunes ordinære plan- og budsjettprosess. Det vil også være en klar fordel at utgifter som direkte kan relateres til den enkelte kommune, og som den enkelte kommune støtter, faktisk belastes den enkelte kommune og ikke utjevnes. Dette kan gjelde både investeringsutgifter og deler av prostifellesrådets driftsutgifter. Det må legges til grunn at kommunenes representant(er) i et prostifellesråd hverken kan forplikte egen eller andre kommuner uten at det foreligger vedtak om dette i styrende organer i den enkelte kommune. KS og kommunene vil peke på at samarbeid mellom kommune og innbyggere og viktige aktører i lokalsamfunnet er en sentral forutsetning for god samfunnsutvikling. Den norske kirkes menigheter er en av flere sentrale aktører med ideelt formål som er viktige samarbeidspartnere for kommunene i så måte.

KS sier også:

Det er viktig å etablere formelle strukturer for direkte dialog mellom administrasjonen i den enkelte kommune og prostifellesråd om de oppgaver som prostifelleskapet utfører med basis i kommunale bevilgninger. En (inter) kommunal representasjon i selve prostifelleskapets styre vil ikke kunne ivareta behovet for slik direkte kontakt med den enkelte kommunes administrasjon. Mange kommuner er engasjert i regionsamarbeid, organisert som interkommunalt politisk råd, jfr kommunelovens § 18. Slike interkommunale samarbeid kan ha en rolle i å utrede og anbefale formelle samarbeidsstrukturer mellom et prostifellesråd og kommunene, særlig i tilfeller hvor det politiske rådets medlemskommuner også er kommunene som omfattes av prostifellesrådet. Men det må understrekes at rådene ikke kan forplikte kommunene

juridisk, og dialogen med et slikt råd kan derfor heller ikke erstatte behovet for nær kontakt mellom prostifellesrådet og den enkelte kommune direkte.

Flere kommuner leverte et likelydende svar, eller tar opp samme problemstillinger i sine høringssvar.

Sandnes kommune (3):

Kirken må også ta høyde for at kommunelovens bestemmelser kan legge føringer for den formelle relasjonen mellom prostifellesråd og den enkelte kommune. Etablering av entydige avtaler som avstemmer forventninger mellom kommune og prostifellesråd vil være et sentralt tiltak for å opprettholde og videreutvikle en god relasjon mellom kirke og kommune. Avtalene bør følges opp gjennom faste møter mellom prostifellesråd og den enkelte kommune, tilpasset kommunenes handlings- og økonomiplanarbeid.

Eidsvoll kommune (3):

Prostifellesrådene skal dannes for å være et tjenesteorgan for Den norske kirkes primære lokale enhet – soknene. Og hoveddelen av finansieringen kommer fra kommunene. For å sikre at den lokale forankringen beholdes så sterk som mulig selv i tilfeller hvor rådet dekker mange menigheter og flere kommuner, er det viktig at det arbeides godt med strukturer for å bygge og vedlikeholde relasjoner mellom organisasjonsenheter, også til dels uavhengig av den formelle representasjonen i prostifellesrådet.

Gol kommune (2) ønsker et kontor i hver kommune:

Det er svært viktig at det blir opprettholdt et kontor i hver kommune. Tilstedeværelse er viktig for å ivareta et nært og nødvendig samarbeid med kommunen og samfunnet.

6.2 Skille drift og investering i regnskap og budsjett

Det påpekes behov for åpenhet og tydelig skille mellom finansiering av drift og investeringsmidler. 46 prosent svarer at dette er viktig, mens 17 prosent svarer at det er litt viktig. Seks prosent plasserer seg midt mellom viktig og uviktig. Til sammen er det 62 prosent som svarer at det er litt viktig eller viktig. Se tabell i avsnitt 7.1 side 31.

Snåsa kommune (2):

Det vil være svært viktig med tett relasjon mellom kirken og kommunen i budsjettprosessen og gjennom ulike samarbeid knyttet til både drifts- og investeringstiltak. Skillet mellom drift og investeringer vil fortsatt være avgjørende siden kommunen fortsatt skal stå for en betydelig del av finansieringen av virksomheten. Skille mellom aktiviteter i tilknytning til gravferdsforvaltning og annen kirkelig virksomhet vil også fortsatt være viktig.

6.3 Nødvendige avtaler

Det er viktig å få formelle avtaler på plass mellom den enkelte kommune og prostifellesrådet.

Ørlandet kommune (2):

Avtaler som regulerer og fordeler rettigheter og plikter mellom partene kan redusere eventuelle uheldige konsekvenser av å etablere kommuneoverskridende prostifellesråd Fastsatte satser som bestemmer hva den enkelte kommune skal bidra med i finansiering vil forebygge usikkerhet mht finansieringen. Slik kan prostifellesrådene kjenne den økonomiske rammen de skal styre innenfor.

6.4 Prostiinndeling

Mange kommuner er urolig over størrelsen på prostifellesrådene (se avsnitt 5.8 Prostifellesrådets størrelse og sammenslutning på side 20) og mener prostiene mange steder må bli mindre enn de er i dag. Det uttrykkes et behov for videre utredning av dette (se avsnitt 6.7 Finansiell og økonomisk utredning på side 30).

Vadsø kommune (2) løfter digitaliseringen som et viktig verktøy:

Det er viktig å se på prostigrensene for å sikre at fremtidens prostifellesråd får rett størrelse og for å sikre godt samarbeid og hindre for store avstander. Vi har fått bedre erfaring med digitale løsninger de siste årene og dette kan videreutvikles. Her er kirkens satsning sentralt på digitalisering et viktig verktøy for å utarbeid nye og bedre arbeidsmetoder.

Aurskog/Høland (2):

Kommunen mener prostiene må bli mindre enn de er i dag.

En omorganisering må ikke være toppstyrt, men legge stor vekt på hensynet til de lokale forhold når prostigrensene skal justeres og sammensetningen av soknene skal gjøres.

Midt- Telemark kommune (2):

Omorganisering må legge stor vekt på å ta omsyn til lokale initiativ; at prosessen ikkje må vere for toppstyrt, og at ein må sikre framleis nærleik til den enkelte kommune. Generelt meiner MTK at ei strukturendring må ta omsyn til eksisterande bu- og arbeidsområde. I tillegg bør ein sjå på kva for kommunar som allereie samarbeider på fleire ulike område, t.d. gjennom ulike interkommunale samarbeid. Me meiner det er ein fordel at kommunar og innbyggjarar kjenner att strukturane frå andre område, og at dette vil lette samarbeid med dei ein allereie kjenner godt til frå før. Det er viktig å ha lik kultur/tankegang, og eksisterande samarbeid seier mykje om kva for kommunar som allereie jobbar godt saman og som ser på kvarandre som naturlege samarbeidspartnarar.

Aurland kommune (1):

Det er ikkje noko direkte samsvar mellom tal medlemmar og oppslutning om kyrkjelege aktivitetar, og små sokn har ofte større prosentvis oppslutnad om aktivitetar i kyrkja enn store sokn. Difor bør medlemsstorleik ikkje vektleggast høgt.

Flere kommuner tar opp antall kirker. *Sande kommune (2)*:

Talet på kyrkjer og gudstenestestader er også eit element som bør takast med i vurderinga. Mange små kommuner har mange kyrkjer i høve til folketalet.

Etne (2) og *Ullensvang (2)* tar begge opp at i tillegg til antall kirker, er også vernestatus og verdi moment som må tas med i beregningen.

Hol kommune (2) tar opp antall tilreisende:

Antallet tilreisende og fritidsboliginnbyggere bør hensyntas når prostigrensene settes.

Noen høringsinstanser mener antall gravplasser er et relevant hensyn å ta.

Statsforvalteren i Vestfold- og Telemark skriver:

Med sikte på utøvelse av gravplassmyndigheten, vil antall gravplasser kunne være et hensyn som bør tillegges i alle fall en viss vekt.

Hattfjelldal kommune (1) og *Øvre Eiker kommune (2)* skriver begge at ulike administrative inndelinger kan være forvirrende.

Hattfjelldal (1):

Det er svært krevende å forholde seg til at statlige og nasjonale organer har en lang rekke ulike administrative inndelinger. Dette gjør det både vanskelig for statlige og nasjonale organer å samordne seg med hverandre, og det gjør det vanskelig for kommunene å få sikret seg gode møtepunkter med disse organene. At kirken nå legger opp til å forsterke denne utviklingen, ser ikke Hattfjelldal kommune positivt på. Dersom det blir endringer i prostistrukturen, bør denne helst sammenfalle med andre statlige eller nasjonale administrative inndelinger, så langt det er mulig.

Ålesund kommune (3) nedskalere betydningen av hvor prostigrensen går:

Alle omsyn er relevante. Grenser er likevel stadig under endring og ikkje nødvendigvis eit hinder for samarbeid og utvikling. Forholdet mellom kommune og kyrkja er ikkje avhengig av kor prostigrensene går.

Vadsø kommune (2) har erfaringer som tilsier at det å inkorporere flere kommuners syn og interesser krever gode prosesser. Det bør derfor settes av god tid og sikres reell medvirkningsmyndighet når bispedømmerådene ev skal vurdere endrede prostistrukturer.

Kåfjord kommune (2) ønsker en lokalt forankret prosess hvor flere lokale aktører involveres:

Når det gjelder prosessen med nye prostigrenser er Kåfjord kommune enig med utvalget at denne prosessen må forankres lokalt. Skal kirka være en folkekirke, så må også lokale lag og foreninger involveres i denne prosessen. En folkekirke medfører f.eks grendelag, idrettslag og kulturforeninger vil være naturlig å involvere i denne prosessen.

6.5 Lokale hensyn

Noen kommuner foreslår at avgjørelser om ny struktur bør tas lokalt, og eventuelt i folkeavstemminger.

Aurland kommune (1):

Aurland kommunestyre meiner at det bør vurderast avrøysting i det enkelte av dagens fellesrådsområde for å forankre ei evnt. endring lokalt. Resultatet av denne avrøystinga bør ha avgjerande betydning for den endelege organiseringa. (Jfr. folkeavrøysting til kommunesamanslåinga.)

Arendal bystyre (3):

Arendal bystyre anbefaler en løsning hvor det blir overlatt til kirken og kommunene lokalt å beslutte om det skal etableres prostifellesråd som omfatter flere kommuner.

Noen kommuner mener det er en svakhet at utredningen har arbeidsgiverorganisering som mandat og utgangspunkt og ikke måloppnåelse i den lokale kirke.

Austrheim kommune (2):

Vår oppleving av høyringa er at det har vore ledande spørsmål og ingen rom for kommunane til å uttale seg om eksisterande struktur som vi meiner er velfungerande. Ei av den norske kyrkja sine primær oppgåver er å vere ei folkekyrkje i heile landet, og vi opplever at denne høyringa byggjer på organisering ut i frå arbeidsgjevarlinjer og

ikkje på oppgåveløysing mtp trusopplæring, vedlikehald mm. Forskjellane som ligg i geografi og utfordringar knytt til lokal organisering er ikkje berørt.

Andre kommuner mener en videre utredning i langt større grad må ta utgangspunkt i mindre kommuner og lokalkirken.

Flå kommune (1):

Rapporten bør også bearbejdes betraktelig, for å se den fra et perspektiv til mindre kommuner og prosti. At kommuner skal ha stemmerett etter folketall er uhørt!! Den nye kirkelige organiseringen avvises som sådan av Flå kommune.

Hole kommune (2):

Hole kommune beklager at Müller-Nilssen-utvalget ikke har utredet forslag som bedre kan ivareta lokal kirkelig organisasjon. Kommunens ungdomsråd uttalte det meget treffende i sin uttalelse: Prostifellesrådløsningen «gir mindre identitet for Hole i organisasjonen».

Bykle, Nissedal, Seljord, Tokke (Vest-Telemarkområdet):

Høyringa tek ikkje opp ein modell med samarbeid over fellesrådsgrenser, t.d. etablering av vertsfellesråd. Dette har vi positive erfaringar med når det gjeld felles diakonteneste. Rapporten og høyringa verkar i stor grad styrt inn mot at målet er å leggje ned fellesråda, utan at ein har sett på andre alternativ.

Moskenes kommune (1):

Det bør være tydelige grenseoppganger der oppgavene til kirkelig fellesråd er i grenselandet til lokale menighetsråd. Tydelig ansvarsdeling og rolleforståelse vil være vesentlig for å opprettholde tillit.

6.6 Samisk kirkeliv

Hattfjelldal kommune (1):

Kommunestyret mener det er naturlig med kommunal representasjon i prostifellesrådene. Det foreslås også at hver kommune innenfor forvaltningsområdet for samisk språk skal peke ut samiske representanter til prostifellesrådet. I sørsamisk område har mye av det sørsamiske menighetsarbeidet vært ivaretatt av sørsamisk menighet. Det vil derfor bli spilt inn særskilt i høringen at man fortsatt ivaretar arbeidet som sørsamisk menighet utfører, og ikke endrer til et mer fragmentert sørsamisk arbeid innenfor kirken.

Hamarøy kommune (2):

Vår kommune er eneste kommune i forvaltningsområdet for samisk språk med ansvar for lulesamisk språk. Vi registrerer at kirken lokalt har vært langt fremme i arbeidet med å bidra til synliggjøring av samisk språk og kultur i kirken og menighetens arbeid. Dette vil være en dimensjon som kan svekkes i interkommunalt samarbeid, fordi det ikke er flere forvaltningskommuner i vår nærhet. Hvordan samisk språk og kultur - og kirkens medansvar i forvaltningskommuner - best kan ivaretas, bør være med i vurderingen av hva som kan være en hensiktsmessig prostistruktur.

Snåsa kommune (2):

Snåsa kommune er i en særstilling gjennom å ha et betydelig innslag av samisk befolkning, og da spesielt sørsamisk. Det har over år vært lagt vekt på å ta hensyn til

deres språk og kultur i forhold til arbeide innen menighet og kirkelige aktivitet. Snåsa kommune frykter at noe av dette fort kan bli prioritert ned og at den positive utviklingen blir reversert ved at administrasjonen sentraliseres til større geografiske enheter.

6.7 Finansiell og økonomisk utredning

Flere påpeker behovet for videre utredning av de økonomiske og finansielle konsekvensene av forslaget til ny organisasjonsmodell. (Se avsnitt 5.10 Finansiering og økonomi side 22). Dette er nødvendig før kommunene kan forholde seg til utredningens forslag til organisasjonsmodell. Der påpekes det behovet for å finne en finansieringsmodell som kommunene kan slutte seg til.

Bygland kommune (1):

Tilhøvet mellom kommune og kyrkja. Skal kommunen framleis ha ei rolle som tilskottsytar og (svært ofte) den som ivaretek fleire praktiske oppgåver i samband av drift av kyrkjelege eigedommar - då må dette tilhøvet utgreiast nøyare. Samtidig synes det som om tilhøvet mellom lokalsamfunnet og styrande organ i kyrkja er lite vektlagt. Dette finn vi underleg, då det er lokalsamfunnet sin innsats som syter for at det faktisk er eit kyrkjeleg fellesskap lokalt.

Bardu kommune (2) og Salangen kommune (2):

Videre utredning av den økonomiske situasjonen er svært viktig. Kommunene har i dag et medfinansieringsansvar for kirken. Det fremstår som uklart hvordan dette er tenkt i fremtiden. Vil kommunene fortsatt kunne fastsette tildeling selv? Hva vil skje dersom en eller flere av kommunene satser mindre på kirkelig finansiering? Dette er vesentlige punkter som må utredes nøye før kommunen kan gi et godt hørings svar på dette.

Gol kommune (2):

Det er vanskelig å ta stilling til høringen da den er lite utredet med tanke på økonomiske forhold. Hvordan skal kostnadene til et felles prostiråd fordeles mellom de deltagende kommunene? Noen kommuner har flere sogn, andre har ett. Dialogen mellom kommune og fellesråd antas å bli mer utfordrende i forhold til økonomiske bevilninger

Sel kommune (2):

Ved en eventuell endring av kirkens organisering og struktur bør finansieringsansvaret, som kommunene vil få på tvers av kommunegrensene, utredes og avklares nærmere i forhold til gjeldende lovverk, før saken avgjøres.

Alver kommune (3):

Alver kommune meiner det vert ei stor utfordring med å finne ein finansieringsmodell som fleire kommunar kan slutte seg. Dette vil krevje så mykje energi at det vil gå utover arbeidet. Denne utfordringa synest undervurdert.

Ringerike kommune (3) ønsker et nytt forslag som synliggjør de økonomiske konsekvensene:

Hvordan skal kostnadene til et felles prostiråd fordeles mellom de deltagende kommunene. Ringerike kommune ber om at de økonomiske konsekvensene ved en eventuell ny organisering kommer tydeligere frem i et nytt forslag.

7 Tabeller

7.1 Spørsmål 7: Viktige tiltak for å opprettholde og videreutvikle en god relasjon mellom kirke og kommune

Høringsinstansene fikk tre spørsmål hvor de skulle ta stilling til ulike tiltak for å opprettholde og videreutvikle relasjonen mellom kirke og kommune. Svarene spenner fra 1 (uviktig) til 5 (viktig), mens 6 er vet ikke.

Første spørsmål: *Videreføre en én-til én-relasjon mellom kommune og prostifellesrådet i forbindelse med budsjettprosesser og annet samarbeid mellom kirke og kommune, slik det i dag er det mellom kommunene og fellesrådet.*

En betydelig overvekt av høringsinstansene svarer at å videreføre en "en til en"-relasjon er et viktig tiltak for å opprettholde og videreutvikle en god relasjon mellom kirke og kommune. 61 prosent svarer at dette er viktig, mens 30 prosent svarer vet ikke.

Antall innbyggere	2	3	4	5	6	Sum
(tom)				1	5	6
Under 2 000 innbyggere			1	12	6	19
2 000 - 4 999 innbyggere			1	21	5	27
5 000 - 9 999 innbyggere		2	2	12	7	23
10 000 - 19 999 innbyggere			1	10	2	13
20 000 - 49 999 innbyggere			1	5	4	10
50 000 eller flere innbyggere	1	1		5	4	11
Sum	1	3	6	66	33	109

Andre spørsmål: *Skille mellom driftsbudsjett og investeringsbudsjett.*

Det er noe større spredning på svarene når spørsmålet er om å skille mellom driftsbudsjett og investeringsbudsjett, selv om antall som svarer "Vet ikke" er stabilt. 46 prosent svarer at dette er viktig, mens 17 prosent svarer at det er litt viktig. Seks prosent plasserer seg midt mellom viktig og uviktig. Til sammen er det 62 prosent som svarer at det er litt viktig eller viktig. 31 prosent svarer vet ikke.

Antall innbyggere	3	4	5	6	Sum
(tom)		1		5	6
Under 2 000 innbyggere	2	4	7	6	19
2 000 - 4 999 innbyggere		5	17	5	27
5 000 - 9 999 innbyggere	2	2	12	7	23
10 000 - 19 999 innbyggere	2	1	8	2	13
20 000 - 49 999 innbyggere		2	3	5	10
50 000 eller flere innbyggere	1	3	3	4	11
Sum	7	18	50	34	109

Tredje spørsmål: *Styrke kirkens rolle som samskappingsaktør for kommunene.*

35 prosent av høringsinstansene svarer at dette er viktig, 47 prosent svarer litt viktig eller viktig. 13 prosent av de minste kommunene svarer det ikke er viktig å styrke kirkens rolle

som samskappingsaktør. Dette står i kontrast til de mellomstore kommunene hvor bare seks prosent mener dette ikke er viktig. Blant de 11 store kommunene som svarer, mener fem at kirkas rolle som samskappingsaktør er viktig, to svarer verken viktig eller uviktig, mens fire svarer "vet ikke".

Antall innbyggere	1	3	4	5	6	Sum
(tom)	1				5	6
Under 2 000 innbyggere	3	2	2	6	6	19
2 000 - 4 999 innbyggere	3	1	4	13	6	27
5 000 - 9 999 innbyggere	1	4	2	7	9	23
10 000 - 19 999 innbyggere	1	2	4	4	2	13
20 000 - 49 999 innbyggere				4	6	10
50 000 eller flere innbyggere		2	1	4	4	11
Sum	9	11	13	38	38	109

7.2 Spørsmål 8: Bør det være kommunal representasjon i prostifellesrådene?

Høringsinstansene har fått spørsmål om det bør være kommunal representasjon i prostifellesrådene, med fem svaralternativer:

- Ja, med full stemmerett
- Ja, men begrenset stemmerett
- Ja, tale- og forslagsrett
- Nei
- Ingen merknad

55 høringsinstanser ønsker en kommunal representasjon med full stemmerett. Dette tilsvarer 50 prosent. 19 ønsker begrensa stemmerett (17 prosent), 27 har ingen merknad (25 prosent), mens bare seks høringsinstanser ønsker kun tale- og forslagsrett (seks prosent).

Svar	Antall
Ingen merknad	25
Ja, med full stemmerett	55
Ja, men begrenset stemmerett	19
Ja, tale- og forslagsrett	6
Nei	4
Totalsum	109

Fordelt på antall innbyggere ser resultatet slik ut:

Alle små kommuner ønsker kommunal representasjon i en eller annen form, sett bort fra åtte som svarer ingen merknad. Tre av de mellomstore kommunene sier nei, mens en av de større sier nei. 63 prosent av de minste kommunene ønsker full stemmerett for sin representant, til forskjell fra 35 prosent av de mellomstore og 29 prosent av de store.

Antall innbyggere	Ingen merknad	Ja, med full stemmerett	Ja, men		Nei	Sum
			begrenset stemmerett	Ja, tale- og forslagsrett		
(tom)	4	1	1			6
Under 2 000 innbyggere	4	14		1		19

2 000 - 4 999 innbyggere	4	21	1	1		27
5 000 - 9 999 innbyggere	6	7	9		1	23
10 000 - 19 999 innbyggere	1	6	4		2	13
20 000 - 49 999 innbyggere	4	4	2			10
50 000 eller flere innbyggere	2	2	2	4	1	11
Totalsum	25	55	19	6	4	109

7.3 Spørsmål 10: Har utvalget pekt på relevante hensyn?

Til sammen har en tredjedel, 34 prosent, svart at utvalget har tatt opp hensyn som er litt eller veldig relevante. 43 prosent har svart vet ikke på spørsmålet.

Svar	Antall
Veldig relevant	21
Litt relevant	16
Verken eller	21
Litt irrelevant	1
Veldig irrelevant	3
Vet ikke	47
Totalsum	109